

Til

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2008/00216 - 212	Doknr.:
Mottatt: 15 MAI 2008	
Saksbehandler: ASR/SEB/LAA	Ark.: 479
Kopi:	Avskr.:

Høring om endringer i odels-, konsesjons- og jordloven

Styret i Skogeierforbundet behandlet saken den 7. mai 2008. Det vises til avtale om utsatt høringsfrist i denne saken fra LMDs side.

Generelle betraktninger

I vurderingen av forslagene vil vi understreke at våre betraktninger om saken er gjort ut fra skogeieres ståsted, og vi har først og fremst lagt vekt på skogeierinteressene i vurderingen av forslagene.

Skogeierforbundet vil understreke at vi ønsker en landbrukslovgivning som styrker aktivt eierskap, personlig eierskap og lokalt eierskap i landbruket. Det må gis rom for skjønn og lokal tilpasning i saker som forvaltningen behandler etter landbrukslovgivningen. Skogeierforbundet mener det er viktig at det bor folk i bygdene. Vi mener dette best kan oppnås gjennom positive tiltak og tilrettelegging. Hensiktsmessig infrastruktur, rammevilkår for næringsutøvelse og et godt utbygd tjenestetilbud er eksempler på slike tiltak.

Skogeierforbundet støtter ikke forslagene i høringsnotatet som innebærer innskjerping i lovverket i forhold til eksisterende lovverk. Vi vil påpeke at praktiseringen av landbrukslovgivningen ikke alltid synes å være i tråd med lovverkets intensjoner. I slike tilfeller bør imidlertid praksis endres, ikke selve lovverket.

Kommentarer til enkeltforslag

Plassering av bestemmelsene

Skogeierforbundet støtter forslagene om å flytte reglene om boplikt fra odelsloven til konsesjonsloven, og at driveplikten etter konsesjonsloven og odelsloven flyttes til jordloven.

Driveplikt på skogeiendommer

Skogeierforbundet støtter også forslaget om å oppheve driveplikten på skogeiendommer. De hensyn som har ligget til grunn for den eksisterende bestemmelsen, blir godt ivaretatt

gjennom bransjens sertifiseringssystem "Levende Skog".

Unntaksbestemmelse

Skogeierforbundet går imot å oppheve bestemmelsen som gir en odelsberettiget mulighet til å søke fritak fra boplikten. Forbundet mener det er svært viktig at det fortsatt finnes en mulighet for ta hensyn til individuelle forhold. Vi vil understreke at det bør gis rom for et visst skjønn for lokale myndigheter. De lokale myndighetene kjenner forholdene, og vi har stor tillit til at de er i stand til å håndtere slike spørsmål på en måte som tjener lokalsamfunnet.

Boplikt – folkeregisterloven

Landbruks- og matdepartementets forslag om å koble boplikten til folkeregisterloven er uheldig. Folkeregisterloven er nesten 40 år gammel (1970-01-16-1), og flytte- og bosettingsmønster har forandret seg stort i løpet av disse årene. Å forlange konsesjon der erverver har odell, men familien ikke følger med, mener Skogeierforbundet er for strengt. Erverver bør få muligheten til å oppfylle sin boplikt før en konsesjonsbehandling finner sted, da en konsesjonsbehandling er et sterkt virkemiddel. Boplikten er personlig og da bør ikke resten av familien sitt behov og ønsker kobles inn gjennom dette lovverket. Det er prinsipielt ikke riktig at en erverver med odell sidestilles med en førstegangskjøper uten tilknytning til bruket eller bygda.

I tiårsperioden mellom 1995 og 2005 fullførte kvinner 102 % flere grader ved landets universiteter og høyskoler sammenlignet med foregående tiårsperiode. For menn var den tilsvarende veksten på 42 prosent (statistisk sentralbyrå). Relevante jobber er en forutsetning for å tiltrekke seg disse kunnskapsrike personene. I utkantkommuner vil dette være en mangelvare. Familien vil ofte gå langt i å prøve å beholde gården i sitt eie for å gi sine egne barn de samme verdier og valgmuligheter som foreldrene selv fikk. Kvinner setter generelt sine barn og sin familie høyt når hun gjør sine valg. Kvinner blir den tapende part i forhold til det å eie gård og velger familien i stede for gården. Andelen kvinner med odell som velger å ta over gården er på lave 18,5 % (Nye bønder 1999, Landbrukets utredningskontor). En kan også snu dette og si at distriktkommunene blir den tapende part i dette, da de mister kunnskapsrike personer og andelen kvinner i bygda synker. Over halvparten av gårdsbrukene i Norge i dag har et jordbruksareal mindre enn 200 dekar (Statistisk sentralbyrå). I følge Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning trengs det ca 20 årskyr eller en kvote på 334.000 liter melk for å ha en industriinntekt (350.000) for en person (Utredning nr 1 og 2, nettsider). Dette er referansebrukberegninger og naturgitte variasjoner eksisterer. Uansett er det mange bruk som er for små til å leve av, men som er atskillig større enn grensene i loven i forhold til bo- og driveplikt. Det er mange forhold som gjør at gården er av en slik karakter at eier gjerne vil den skal føres videre i familien (jf. høringsnotatet side 18).

Skogeierforbundet mener det bør vurderes konsesjonsfritak ved erverv for odelsberettigede der familien ikke følger med. Den sterke bofunksjonen kommer uansett til virkning da erverver *skal* ha sin hovedhvile på gården. Ved erverv oversender erververen en oversikt over hvordan han personlig vil løse boplikten. Hele bopliktperioden må ses under ett da arbeidsforhold og andre forhold kan variere fra år til år. Vi poengterer at erverver får ta

med ferie og helgeturer med dertil andre overnattinger i beregningene. Ved mislighold følger man ellers ordlyden i lovverket.

Erverv og barn

Skogeierforbundet kan ikke se at departementet har omtalt i høringsnotatet hvordan ordlyden i loven bør være når barn erverver gård der bo- og driveplikt blir gjeldende. Dette kan skje ved for eksempel dødsfall. Vi antar at det ikke er ofte barn erverver gård. Det må uansett nevnes i forarbeidene og loven, eventuelt ved forskrift. En kan ikke forlange at barn skal oppfylle bo- og driveplikten. En kan heller ikke forlange at deres foreldre skal ta over dette kravet da det er personlig. Boplikten kan løses ved at den gjøres upersonlig og oppfylles ved utleie. Den kan også løses ved at boplikten utsettes til barnet er ferdig med sin utdanning. Det vil være store fordeler med å vente til endt utdanning. Vedkommende vil da ha kunnskaper som tilfører bruket og bygda betydelige verdier og ressurser. Myndighetsalder er i denne sammenheng for ungt, da videregående skole knapt kan kalles utdanning, men må ses på som grunnutdanning og et ledd i å komme inn på videre studier. Doktorgradstudier må regnes som utdanning. Barnet bør gis de samme grunnleggende rettigheter som andre unge borgere.

Driveplikten kan smidig løses med at kommunen kommer i dialog med den aktuelle familie for å finne en løsning som alle er tjent med og som hindrer forfall og gjengroing av dyrket mark. Også her bør barnet gis mulighet til å ta seg en utdanning før driveplikt inntrer.

Arealgrenser

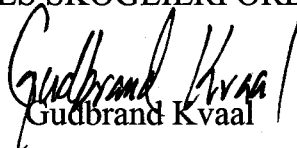
Skogeierforbundet støtter at arealgrensene heves, slik departementet har foreslått. Vi mener det også bør vurderes om arealgrensene bør være like i de forskjellige lovene.

Boplikt på utmarkseiendom

Skogeierforbundet mener at spørsmålet om boplikt for store utmarkseiendommer bør avgjøres lokalt. Det bør ikke innføres en generell regel om boplikt på slike eiendommer, men det bør gis mulighet for lokale myndigheter til å innføre boplikt. Boplikt bør kun innføres for eiendommer som er av en slik karakter at det er mulig med vesentlig økonomisk utbytte av eiendommen. Boplikten må kunne oppfylles ved at eier bosetter seg i den aktuelle kommunen. Skulle utmarkseiendommen ligge slik til at det er naturlig at erverver bosetter seg i nabokommunen i forhold til infrastruktur eller lignende, bør dette også oppfylle boplikten.

Med hilsen

NORGES SKOGEIERFORBUND

Gudbrand Kvaal

Ellen Alfsen